

**Letereŋi Poli à tun Efese kàñhe
 dánafeebil'á ke
 Mpe yii à yaa yii cè mà jwo yii jyè
 letereŋi funṅṅ jwumpe e ke**

Efese u mpyi Azi kùluni kàñbwàhe, numε pi maha lire mεge pyi Turiki. Poli u à Jwumpe Nintanmpe jwo kuru kàñhe shiinbil'á, ka pìi si jεε pu na, maa dá Kafoonji Yesu na. Lire l'á pyi dánafeebii kurunke siŋkanni wani. U à yyee taanre pyi kuru kàñhe e Kile jwumpe njwuŋi na. Puru funṅke e u à dánafeebii kurunji yà tñε tñε kuru kwùumpe kànyi puni na.

Poli à nge letereŋi sém'a kan nje dánafeebii kurunji'á, maa Kile kayaani jwo. Lire kayaani li nyε, mà nìnyinji yaayi puni ná jìñke yaayi puni le nùñufoo ninḱin cye e. Uru nùñufoonji u nyε Yesu Kirisita (1.10). Kirisita à kwù, lire cye kurugo, u à Yahutuubii dánafeebii ná supyishinji sanṅi dánafeebii shwṅ, maa pi puni wà piye na mà pyi kurunṅ ninḱin. Lire kurugo mpìi pi à dá Kirisita na ke, jεεnnεŋi u mpyi nge supyishinji shuunninji shwṅhəl'e ke, ur'à kwṅ (1--3).

U à li cya dánafeebil'á na pi piye kyaa táan piy'á, pi raa piye tère bà cyeere ninḱinji yatanṅi maha báare siŋcyan mε. Poli à li cyée dánafeebii na na Kile sifent'á fànha tò sifente sannte puni na. Lire e u à li cya dánafeebil'á, pi Kile kàshikwṅnyaayi puni lwó, bà pi si mpyi si yyere Sitaanninji ná u nàñwṅhère karigii puni sige mε (4--6).

Jwumpe tasiige

¹ Mii Poli u nyε Yesu Kirisita tūntunṅɔ mà tàanna ná Kile nyii wuuni i ke, mii u à ṅge lɛtɛɛɛɛɛ si ntun yii á, yii mpiimu pi à pyi Kile wuu, ná yii à taha Yesu Kirisita fye e tɛrigii puni i [Efese kànhe e] ke.

² Wuu Tuṅi Kile ná wuu Kafoonji Yesu Kirisita pi ṅwɔ yii na, pi i yyɛɛɛɛɛ ke kan yii á.

Kacɛɛɛɛɛ Kile à pyi Yesu Kirisita cye kurugo ke

³ Wuu wuu Kafoonji Yesu Kirisita Tuṅi Kile kêe, u à wuu wuuni ṅwɔ, yacɛɛɛɛɛ Kile Munaani maha ṅkaan ke, maa yire puni kan wuu á ṅiṅiṅi na, wuu ná Kirisita wwoṅɛɛɛ ke kurugo.

⁴ Uru cye kurugo, mà jwo diṅyɛɛɛ u dá ke, Kile mpyi a wuu cwɔɔɔɔ, bà wuu si mpyi si fíniṅɛ, si mpyi tìgire cyaga baa u yyahe taan mɛ.

⁵ U à wuu kyaa táan uy'á, lire na, mà ta diṅyɛ sàha dá mɛ, u à li lwɔ uye funṅ'i si wuu pyi u pyii Yesu Kirisita cye kurugo. Lire l'à pyi u nyii wuuni mà yyaha tí ná wuu e.

⁶ Lire e ke wuu pèɛɛ taha u na, u kacɛɛɛ nimbwooni kurugo. U à lire pyi wuu á u Jyanji Yesu Kirisita cye kurugo, uru ṅgemu kyaa l'à waha u á sèl'e ke.

⁷ Yesu Kirisita à uye pyi sáraga, maa wuu ṅiṅɔ wwû u sìshange cye kurugo, maa wuu kapegigii yàfa wuu na, mà tàanna ná Kile kacɛɛɛ nimbwooni mpyiṅi i.

⁸ Kile à sàa cyire pyi maa yákilifente shiṅi puni ná ṅcɛɛ shiṅi puni kan wuu á.

⁹ Mà tàanna ná u nyii wuuni i, kani u mpyi a yal'a yaha Yesu Kirisita cye kurugo, ná li mpyi a ñwəhə ke, u à lire cyêe wuu na.

¹⁰ Lire li nyε: tēni ká fūnḡ, u sí nḡnyinḡ yaayi ná nḡke wuyi puni le nḡufoo nḡkin cye e, uru u nyε Kirisita.

¹¹ Kirisita cye kurugo mú, Kile à wuu cwəonḡ mə pyi uye wuu. U mpyi a lire kani yaa fo tēməni i mə tàanna ná u nyii wuuni i.

¹² Lire e wuu pi à pyi shincyibii mə wuu sənḡəre taha Kirisita na ke, wuu sí n-pyi kaḡḡ Kile məge ku pēe.

¹³ Yii mú pi ke, yii na nyε Kirisita wwəḡeḡe e, mə lwó yii à sēḡi jwumpe lógo yii zhwoḡi kyaa na ke, puru pu nyε Jwumpe Nintanmpe. Yii à dá Kirisita na ke, Kile à fyè bwən yii na u Munaani ḡkanḡi cye kurugo yii á, u mpyi a lire ndemu ḡwəməe lwó ke.

¹⁴ Yacənḡyī Kile à yal'a yaha u wuubii məe na ke, Kile Munaani l'à wuu pyi wuu à tēn ná l'e na wuu sí yire ta, Kile ká u wuubii nḡḡ wwū feefee tēni ndemu i ke, bà u si mpyi si ḡkēe u məge mpēḡi kurugo mə.

Poli à Kile ḡáare dánafeebil'á

¹⁵ Pyinḡkanni na yii à dá Kafoonḡi Yesu na sèl'e, ná pyinḡkanni na yii à Kile wuubii sanmpii kyaa tán yiy'á sèl'e ke, mii à lire lógo.

¹⁶ Lire kurugo mii maha fwù kaan Kile á tērigii puni maa u ḡáare yii kyaa na.

¹⁷ Mii ḡarege funḡke e, mii maha li caa wuu Kafoonḡi Yesu Kirisita u Kilenḡi á, uru ḡgemu u nyε Tufoonḡi sḡnampefoo ke, u yákilifente kan yii á sèl'e,

u u uye cyêe yii na, bà yii si mpyi si u sénmεε jçè mε.

¹⁸ Mii na u jáare mú u u yii yákilibii múgo. Lire ká mpyi, u à yii yyere maa sònñore tatahage ñkemu kan yii á ke, yii sí kuru cè, kuru ku jye yaayi nisinañyi niñyahayi u à yal'a yaha u wuubii mεε na ke.

¹⁹ Mii na li jáare u á mú, bà yii si mpyi si u sífente kakyanhala woore cè wuu dánafeebii kàmpanñke na mε.

²⁰ Tire sífente cye kurugo mú, u à Kirisita jè a yige kwùñi i, maa u pyi u à sà ntéen u kàniñe cyεge na, niñyiñi na.

²¹ Yaayi niñyambaayi yi jye ná jùñufente ná sífente ná fànhafente ná kafente e ke, Kile à u tñe yire puni jùño na, mà bâra mεε maha mεε ku jye na yiri yi na numε, ná mεε maha mεε ku sí n-pa raa yiri yi na tñiñi nimpañi i ke, u à u tñe yire puni jùño na.

²² Kile à yaayi puni tñig'a cyán u á, maa u pyi dánafeebii kurunñke jùñufoonji,

²³ kuru ñkemu ku jye u cyeere ke. Yaaga maha yaaga ku jye u e ke, yire puni jye kur'e maa mpyi cyeyi puni i.

2

Mà fworò kwùñi i maa mpyi shì na

¹ Yii pi ke, tèni l'e, yii mpyi mu à jwo kwùu yii ntiimbaanji ná yii kapegigii kurugo.

² Yii mpyi maha cyire karigii pyi ñge diñyeni sùpyire sannte fiige. Fànha yaayi yi jye kafεεge e ke, yire jùñufoonji nyii wuuni yii mpyi na mpyi. Mpii

sí pi à ñùŋɔ kyán Kile na ke, uru u ñye na báaraŋi pyi pire e, ali numɛ.

³Wuu mú puni mpyi pire fiige, wuu mpyi maha wuu karigii pyi mà tàanna ná wuu yabilimpíi ñyii wuuni i, nde l'à táan wuu cyeer'á ná nde l'à tíge wuu funŋ'i ke, lire wuu mpyi maha mpyi. Lire kurugo Kile lùuni mpyi a yîri wuu taan pi sanmpii fiige.

⁴Nka Kile ñùñaar'à pêe sèl'e. U à wuu kyaa táan uy'á sèl'e.

⁵Lire kurugo wuu pi mpyi kwùu fiige wuu kapegigii kurugo ke, u à wuu ñè a yige kwùŋi i ná Kirisita e. Yii li cè na Kile à ñwɔ yii na, maa yii shwɔ.

⁶Wuu ná Kirisita wwoŋɛɛge kurugo, Kile à wuu ñè a yige kwùŋi i ná u e, bà wuu si mpyi si ntêen ná u e ñìnyìŋi i mɛ.

⁷U à lire pyi Yesu Kirisita cye kurugo, bà u si mpyi si u kacenni tegelɛ baa wuuni cyêe lyeŋwɔyi nimpayi na mɛ.

⁸Yii li cè na Kile à ñwɔ yii na, maa yii shwɔ yii dányanŋi cye kurugo. Yii yabilimpil'e bà lir'à fwordo mɛ. Kile u à lire pyi yii á mana.

⁹Lire ñye a pyi yii kacennkii cye kurugo mɛ, lire e sùpyanŋi wà tufiige sù n-jà uye pêe mɛ.

¹⁰Yii li cè na Kile à wuu pyi shinfɔnmii wuu ná Yesu Kirisita wwoŋɛɛge cye kurugo, kacennkii mpyinŋi mɛɛ na, u mpyi a cyire ñcyiimu yal'a yaha, bà wuu si mpyi s'a cyi pyi mɛ.

Kirisita kwùŋ'à Yahutuubii ná supyishinŋi sanŋi pyi pi à wwɔ

11 Nye pyinkanni na yii mpyi yyecyiige na ke, yii sônñò lire na ke! Yii pi nye yii nye Yahutuu me, Yahutuubii mpyi maha yii pyi na yii nye a kwòn me, maa ñko na pir'à kwòn, mà li ta cyeere kanni na uru ñkwòññ'á pyi.

12 Lire tènì i, yii mpyi a Kirisita cè me, yii mpyi Izirayeli shiinbil'e me, tunmbyaare Kile mpyi a le ná u shiinbil'e maa yaayi ñjemu ñwóméé lwó ke, yii nàzhan mpyi yire e me. Yii mpyi sônñòrò tatahaga baa, yii mpyi a Kile cè me.

13 Nye yii laage ku mpyi a fyânha a tòn Kile na ke, Yesu Kirisita à u sìshange wu mà pyi sáraga, kuru kurugo yii à byanhara Kile na numé.

14 Uru u à yyeñinke kan, maa Yahutuubii ná supyishinì sanni wà piye na mà pyi ninkin. Mápènge ku mpyi pi shwòhòl'e kàsògò fiige ke, maa kuru kwò.

15 U kwùñi cye kurugo, u à MusaSaliyanì ná u toni karigiì fânhe kwò. Lire pyinkanni na, maa supyishinì kuuyi shuunninì wà yiye na mà pyi supyishi nivòññò ninkin, maa yyeñinke pyi k'à pa pi shwòhòl'e.

16 U kwùñi cye kurugo kworokworocige na, u à mápènge kwò pi shwòhòl'e, maa yire kuruyi shuunninì wà yiye na mà pyi ninkin, maa pi ná Kile shwòhòñi yal'a ñwò.

17 Mpii laage ku mpyi a tòn Kile na, ná mpii pi mpyi a byanhara Kile na ke, Jwumpe Nintanmpe p'à yyaha tí ná yyeñinke e ke, u à pa puru jwo pi á.

18 Uru cye kurugo, wuu supyishinì kuuyi shuunninì sí n-jà tabaraga ta Tufoonì Kile na, Kile Munaani ninuuni cye kurugo.

¹⁹ Lire kurugo yii saha nyε nàmpwuun, lire nyε mε shintahantorii mε, ηka yii à bàra Kile wuubii na numε, maa mpyi pyennugo shiin Kile bage e.

²⁰ Yii na nyε бага, Kile à ηkemu faanra ke. Yesu tūnntunmpii ná Kile tūnntunmpii pi nyε kuru bage nintaani, Yesu Kirisita yabiliηi u nyε ku nintaani kafaage sèe woge mbìini na.

²¹ Uru cye kurugo, bage ηkunuyi pun'à yiye cū cū, maa mpyi бага ηjεεηηε Kafooηi Kile á.

²² Uru cye kurugo mú, yii à pyi mu à jwo kafaaya y'à wà yiye na mà tèg'a бага faanra, Kile à tèεη ηkemu i u Munaani cye kurugo ke.

3

Supyishiηi sanηi u nyε u nyε Yahutuu mε, Poli à pyi Kile jwumpe jwufoo pìr'á

¹ Lire kurugo mii Poli u nyε kàsunηi i Yesu Kirisita Jwumpe Nintanmpe ηjwuηi kurugo yii supyishiηi sanη'á ke, mii na Kile náare yii kyaa na.

² Kile à ηwɔ mii na, maa báaraηi ηgemu kan mii á mà yyaha tíi ná yii e ke, yii wà tufige nyε à pìnni uru na mε.

³ Kani Kile mpyi a yal'a yaha ná li mpyi a ηwɔhɔ ke, u à lire cyêe mii na, bà mii à cyìi niηkin niηkin séme yii á ηge lεtεrεηi i mà yyaha tíi ná l'e mà kwɔ mε.

⁴ Yii aha cyire kâla, pyiηkanni na Kile à mii yákiliηi múgo, ka mii i lire kaηwɔhɔni cè mà yyaha tíi ná Kirisita e ke, yii sí lire cè.

⁵ Kile nyε a mpyi a lire kaηwɔhɔni cyêe tèecyiini sùpyire na, bà u à li cyêe numε u Munaani cye kurugo u tūnntunmpii ná u jwumpe jwufeebii na mε.

⁶ Lire kaṅwəhəni li ṅye: yaayi Kile sí n-kan Yahutuubil'á ke, supyishinji sannji sí yire ninuyi ta, ṅaha na ye pi à wwə maa mpyi ninḱin, maa ṅwəməeni yaayi ninuyi ta Yesu Kirisita wwəṅεεge e, Jwumpe Nintanmpe cye kurugo.

⁷ Kile à ṅwə mii na u sífente cye kurugo, maa mii pyi u báarapyi puru Jwumpe Nintanmpe ṅjwunji kurugo.

⁸ Mii u ṅye na naye sənṅji Kile wuubii puni nim-bileni ke, Kile à ṅwə mii na, maa mii pyi mii i Kirisita kasinani tεgele baa wuuni yu supyishinji sann'á.

⁹ Kile u à yaayi puni dá ke, kani u mpyi a ṅwəhə fo tēməni i ke, u à mii pyi mii i lire yige bēnmpena.

¹⁰ Lire e yaayi niṅyambaayi yi ṅye ná ṅūṅufente ná fānhafente e diṅyeṅji ṅūṅə na ke, yire sí li cè numε dánafeebii kurunke cye kurugo, na yákilifente na ṅye Kile á karigii puni i.

¹¹ U mpyi a lire kani yaa mà ta diṅye sàha dá mε, maa mpa li pyi wuu Kafoonji Yesu Kirisita cye kurugo.

¹² Wuu ná Yesu Kirisita wwəṅεεge funḱke e, wuu dániyaṅji cye kurugo, wuu yákiliteenre wuubil'à tabaraga ta Kile na.

¹³ Lire kurugo mii na li caa yii á, yyefuge e mii ṅye yii kurugo ke, yii àha kuru kani tεge maban fô yiye na mε, ṅaha na ye mii ṅye k'e yii ṅūṅjirire kurugo.

Poli à Kile ṅáare dánafeebil'á sahanḱi

¹⁴ Lire kurugo mii maha na ninḱure sínni maa Tufoonji Kile ṅáare,

¹⁵ uru ñgemu u à ñìnyinji ná ñìñke yaayi puni m̄yi le ke.

¹⁶ Mii na u ñáare, bà u si mpyi si fànha le yii e u Munaani cye kurugo mà tàanna ná u sífente t̄gele baa woore e m̄e.

¹⁷ Yii dáníyanji cye kurugo, Kirisita u tat̄enge wwû yii zòm̄pyaagil'e, yii i ndire wà tàange e, yii i yiye waha kur'e.

¹⁸ Lire e yii ná Kile wuubii sanmpii, yii sí Kirisita tàange t̄gele baa woge cè.

¹⁹ Kuru tàange k'à tòro sùpyire puni tacenke taan ke, yii sí kuru cè. Lire ká mpyi, yaayi puni yi ñye Kile e ke, yire puni sí n-pyi yii e.

²⁰ Yaayi wuu ñye na ñáare, lire ñye m̄e na sôn̄ji ñjemu na ke, mà tàanna ná Kile sífente ti ñye wuu e ke, u sí n-jà yire kan wuu á fo si ñjà ntòro bá!

²¹ Pèente ti taha u na t̄erigii puni i dánafeebii kurunke shw̄hol'e Yesu Kirisita wwoñeage e fo t̄ekwombaa. Amiina!

4

Dánafeebii ñgwòñi kani

¹ Ñye lire kurugo, mii u ñye kàsunji i Kafoonji Yesu Kirisita m̄ege kurugo ke, mii na li caa yii á, Kile à yii yyere ndemu m̄e na ke, yii raa ñaare yii a ntàanni ná lire e.

² Lire li ñye, yii sàa yiye t̄rige, yii i mpyi ñùmpin̄fee ná lùtaanfee, yii yiye karigii kwú tàange fun̄ke e.

³ Yyeñin̄ke cye kurugo, Kile Munaani à yii pyi yii à ww̄ wwoñkanni ndemu na ke, yii yiye waha yii i ñkwôro uru ñgwòñi i.

⁴ Yii li cè na yii à pyi mu à jwo cyere nin̄kin, Kile Munaani ninuuni li nyε yii puni i. Kile à yii yyere maa sònn̄ore tatahage nkemu kan yii á ke, kuru mú na nyε nin̄kin.

⁵ Kafoo nin̄kin u nyε, uru ninuñi na yii pun'à dá, maa batize uru ninuñi mεε na.

⁶ Kile nin̄kin u nyε, uru u nyε wuu puni Tun̄ji, maa mpyi wuu puni n̄ñ̄o na, u na báarañi pyi wuu puni cye kurugo, maa mpyi wuu puni zòm̄pyaagil'e.

⁷ N̄ka Kile à n̄w̄o wuu na, maa màkange kà kan wuu shin maha shin á mà tàanna ná Kirisita sù̄pyire kan̄kanni sumare e.

⁸ Lire e y'à jwo Kile Jwumpe Sem̄eñi i na:

«Tèni i u à dùgo ke,
u à kàre ná bilii niñyahamil'e,
maa mayaaya kan sù̄pyir'á*.»

⁹ U à dùgo niñyiñi i, di lire n̄w̄ohe nyε yε? Lir'à li cyêe na u mpyi a fyânha a t̄ige fo niñke na.

¹⁰ Nge u à t̄ige ke, uru ninuñi u à dùg'a kàre fo cyeyi puni niñyiñi na, bà u si mpyi si niñyiñi ná niñke puni n̄i ná u sífente e mε.

¹¹ Uru u à p̄i pyi Yesu t̄un̄ntunmii, maa p̄i pyi Kile t̄un̄ntunmii, maa p̄i pyi Jwumpe Nin̄tanmpe jwufee, maa p̄i pyi dánafeebii kurun̄ke san̄cw̄ansigibii, maa p̄i pyi ku cyelentii.

¹² U à lire pyi, Kile wuubii pi nyε Kirisita cyeeere ke, bà pi si mpyi si pire bégele báarañi mεε na, pi raa si yyaha na Kile kuni i siñcyan,

¹³ fo mpa mpyi nin̄kin dániyañi ná Kile Jyañi n̄cèñi i mε. Lire ká mpyi, wuu sí raa si yyaha na Kile kuni i, si mpa f̄un̄ñ̄o Kirisita fiige.

* 4:8 Zaburu 68.18-19

14 Lire e ke wuu saha sì n-pyi mu à jwo nàṅkopyire s'a fyíngé raa mâre cyelentiibii kafinivinibii kàlani kafεεge cye kurugo mε. Pi maha sùpyire yákilibii kêenni ná pi kàyituwəgəre e.

15 Nka wuu aha a sèni yu tàange funṅke e, wuu sí raa sì yyaha na karigii puni i Kirisita wwoṅεεge e. Uru u nyε dánafeebii kurunṅke nṅke.

16 Kuru nṅke cye kurugo, cyeere yatanṅyi pun'à sogo sogo yiye na, maa mpyi cyere niṅkin. Yire yatanṅyi puni niṅkin niṅkinṅi ká a yi báaraṅi pyi, cyeere sí raa lyεge si fànha ta tàange funṅke e.

Dánafeebii naaraṅkanni nivənni

17 Lire kurugo mii sí yi jwo n-waha yii á Kafooni mεge na na mpai pi nyε pi nyε Kile kuni i ná yii e mε, yii áha raa yii karigii pyi pire wogigii fiige mε. Pire maha pi karigii pyi mà tàanna ná pi sònṅṅkanni laaga baa wuuni i.

18 Pi yákilibii nyε a múgo mε, shìṅi nivənni Kile maha ṅkaan ke, pi Kile kuni ṅcəmbaani ná pi niṅgyiwaani kurugo pi nàzhan nyε ur'e mε.

19 Lire e silege saha nyε a sìi pi na mε, pi à piye yaha silege baa karigii laage e, maa katupwəhəyi shiṅi puni pyi. Pi funṅyi nyε a sìi na níṅini mε.

20 Nka yii pi ke, amuni bà yii à Kirisita kani taanna mà dε!

21 Nàkaana baa yii à u kyaa lógo, yii mú s'à u kani taanna maa li sèni cè,

22 na yii à yaa yii yii kapyiṅyεgigii yaha. Sùpyani u nyε na naare lire pyiṅkanni na ke, uru nyii karigii maha u wurugo, lir'a sì u shi bò.

23 Yii yii yákilibii ná yii sònṅṅkanni kêenniε.

24 Yii pyiŋkanna nivɔnnɔ lwó, nde li sí li cyêe na Kile à yii pyi shinƆnmii ke. Lire li nyɛ, katiigii ná fyɔnmpe karigii mpyiŋi, cyire maha ntaa sèŋi cye kurugo.

25 Lire kurugo yii láha kafinare na, shin maha shin u à sèŋi yu u shinɲɛɛŋ'á, ɲaha na yɛ wuu pun'à pyi cyere niŋkin yatanya.

26 Yii wà lùu ká yîri, u àha kapii pyi mɛ, u bá kà canɲanyiini yaha li cwo ná lire lùyirini i mɛ†.

27 Yii àha Sitaanniŋi yaha u pyiŋkanna ta si yii yaha kapii na mɛ.

28 Yii wà ká nta u mpyi nàŋkaawa, urufoo u láha nàŋkaage na, u raa báare sèl'e ntiŋi funŋke e, bà u si mpyi s'a kanhamafeebii tère mɛ.

29 Jwumpimpe pà tufiige nyɛ a yaa p'a fwore yii ɲwɔyi i mɛ. Jwumɔ maha jwumɔ pu sí n-jà sùpya pyi u a sì yyaha na Kile kuni i ke, yii a puru yu bà pu si mpyi si pu lógofeebii tège mɛ.

30 Yii àha raa Kile Munaani lùyiri karigii pyi mɛ. Lire li nyɛ Kile fyèŋi yii na, ɲgemu u à li cyêe na Kile sí n-pa yii ɲùŋɔ wwû feefee canɲka ke.

31 Yii àha wà nàvunŋɔ yaha yiye e mɛ, yii àha mpyi lùpɛɛnfee mɛ, yii àha yii lùgigii yaha cyi à yîri mɛ, yii àha raa sêre sùpyire na mɛ, yii àha raa cyàhii pyi mɛ. Yii láha pege karigii shiŋi puni na.

32 Yii a kacɛnŋii pyi yiye na, yii raa ɲùɲaara taa yiye na, yii a yáfani yiye na, bà Kile à yàfa yii na Kirisita kurugo mɛ.

5

1 Lire e ná yii kyaa s'à táan yii Tuŋi Kile á, yii a u pyiŋkanni taanni.

---

† 4:26 Zaburu 4.5

² Yii a yii karigii puni pyi tàange funṅke e, bà Kirisita yabilin'á wuu kyaa táan uy'á fo mà uye kan kwùṅ'á wuu kurugo, mà pyi sáraga ṅkemu k'à táan Kile á ke.

³ Lire kurugo jacwǎre ná kaṅwǎhǎyi shinji puni ná funmbwǎhe, cyire karigii pyifoo ṅye a sàa yaa u ta yii shwǎhǎl'e mε. Naha kurugo ye Kile wuubii ṅye a yaa pi a cyire karigii pyi mε.

⁴ L'à pyi silege baa jwumǎ yo, l'à pyi ṅùṅǎ baa jwumǎ yo, l'à pyi keetupwǎhǎya yo, puru pà mú ṅye a yaa p'a fwore yii ṅwǎyi i mε, fo Kile fwùṅi kanni.

⁵ Yii li cè na jacwoobii ná katupwǎhǎyi pyifeebii ná funmbwǎhe feebii, pire wà tufige nàzhan ṅye a sii Kirisita ná Kile Saanre e mε. Funmbwǎhe ná kacyzunn'á tàanna.

⁶ Mpii pi à ṅùṅǎ kyán Kile na ke, cyire karigii cyi maha u lùuni pyi l'à yíri pire taan. Lire e yii àha n-sì wà yaha u yii ṅwǎ fáanna a wurugo ná laaga baa jwum'i mε.

⁷ Yii àha ṅgwǎ ná pire mpil'e kyaa na mε.

⁸ Yii li cè na tènì l'e, yii mpyi numpini i, ṅka numε, Kafoonji wwǎṅεge cye kurugo, yii ṅye bèenmpe e. Lire e ke yii a ṅaare bèenmpe sùpyiibii ṅaaraṅkanni na,

⁹ ṅaha na ye shinji u ṅye na ṅaare bèenmpe e ke, urufoo kapyiinṅkii maha mpyi kacεṅṅkii ná katiigii ná sèejwuuni.

¹⁰ Yii yiye waha nde l'à táan Kafoonji á ke, yii i lire cya a cè.

¹¹ Numpini karigii ṅye ná nàfan e mε. Yii àha raa cyi pyi mε, yii bá à yaa yii a cyi yige bèenmpe na.

12 Karigii tire sùpyire $\eta\gamma\epsilon$ na mpyi numpini i ke, cyire $\eta\text{jwu}\eta\text{i}$ mú bá à sù silege.

13 Yii li cè na kyaa maha kyaa $\eta\text{w}\omega\text{h}\omega$ k'à múgo ke, lire maha fworo bèenmpe na.

14 Kyaa maha kyaa sí l'à fworo bèenmpe na ke, lire yyaha maha $\eta\text{c}\grave{\epsilon}$. Lire kurugo y'à jwo:

«Mu u $\eta\gamma\epsilon$ na $\eta\text{w}\acute{\text{u}}\text{uni}$ ke,
yîri $\eta\omega\text{mpe}$ na, $\eta\grave{\epsilon}$ a fworo kwùubii shwòhòl'e,
Kirisita sí bèenmpe yige mu á.»

15 $\eta\gamma\epsilon$ yii a yiye kàanmucaa, yii i yii toronkanni cè. Yii àha mpyi yákili baa shiin $\text{m}\epsilon$, ηka yii pyi yákilifee.

16 Tèni li $\eta\gamma\epsilon$ yii á ke, yii yiye waha yii raa kacennii pyi, ηaha kurugo $\gamma\epsilon$ tiih'à kèege.

17 Lire kurugo yii àha mpyi fun $\eta\omega$ baa shiin $\text{m}\epsilon$, ηka nde li $\eta\gamma\epsilon$ Kafoonji ηyii wuuni ke, yii lire cya a cè.

18 Yii àha sinmpe bya si $\text{m}\acute{\epsilon}\epsilon$ $\text{m}\epsilon$, lire maha sùpyanji yaha silege baa karigii mpyinji na, ηka yii $\eta\acute{\text{i}}$ Kile Munaani na tèrigii puni i.

19 Yii a màban leni yiye e ná Zaburu sémenji myahigii ná Kile pèente myahigii ná Kile kuni myahigil'e. Yii a Kafoonji père cyire myahigil'e ná yii zòmpyaagii puni i.

20 Yii a fwù kaan Tufoonji Kile á tèrigii puni i karigii puni kurugo, wuu Kafoonji Yesu Kirisita $\text{m}\epsilon\grave{\epsilon}$ ná.

Nòhi ná u cwoŋi piye cùŋkanni

21 Yii yiye tîrige yiy'á Kirisita yyaha fyagare kurugo.

22 Cyeebii, yii yiye tîrige yii nàmbaabil'á, bà yii à yiye tîrige Kafoonji á $\text{m}\epsilon$,

²³ ɲaha na yε nòŋi u ɲyε u cwɔŋi ɲùŋke, bà Kirisita ɲyε dánafeebii kurunke ɲùŋke mε*. Dánafeebii kurunke ku ɲyε Kirisita cyeere, u à kuru ŋkemu shwɔ ke.

²⁴ Bà dánafeebii kurun'k'à kuye tîrige Kirisita á mε, amuni cyeebil'à yaa pi piye tîrige karigii puni i pi nàmbaabil'á.

²⁵ Nàmbaabii, yii yii cyeebii kyaa táan yiy'á, bà Kirisita à dánafeebii kurunke kyaa táan uy'á, fo mà uye kan sáraga ku kurugo mε.

²⁶ U à lire pyi, si ku yaha kuye kanna na Kile á, ku fíniŋiŋkwooni kàntugo ná lwɔhe e Jwumpe Nintanmpe cye kurugo,

²⁷ bà u si mpyi si ku yaha uye yyahe taan ku sìnampe e, fwɔnrɔ baa ná takuruyo baa ná cyire tìcyiin baa mε. Ŋka ku pyi ɲcèεge cyaga ná cwo cyaga baa.

²⁸ Lire pyiŋkanni na, nàmbaabil'à yaa pi pi cyeebii kyaa táan piy'á, bà pi yabilimpai cyeere kyal'à táan piy'á mε. Shinŋi u à u cwɔŋi kyaa táan uy'á ke, urufol'à uye kyaa táan uy'á.

²⁹ ɲaha kurugo yε sùpyanŋi wà tufiige cyere kyaa ɲyε a sàa pɛn u á mε, ŋka u maha uye ɲwɔ caa maa yaha uye na, bà Kirisita maha li pyi dánafeebii kurun'k'á mε.

³⁰ Wuu sí pi ɲyε u cyeere yatanŋyi.

³¹ Y'à jwo Kile Jwumpe Semɛŋi na «Lire kurugo nòŋi sí u tunŋi ná u nuŋi yaha si mpwɔ u cwɔŋi na,

---

* **5:23** Pii maha jwo: «ɲaha na yε nòŋi u ɲyε u cwɔŋi ɲùŋɔ na, bà Kirisita ɲyε dánafeebii kurunke ɲùŋɔ na mε.»

pi mú shuunni si mpyi shin nin̄kin†.»

³² Puru jwumpe jwəh'à cūgo sèl'e. Mii na pu yu mà yyaha tíi ná Kirisita ná dánafeebii kurun̄ke wwoŋεεge e.

³³ N̄ka p'à yyaha tíi ná yii e mú: yii shin maha shin à yaa u u cwon̄i kyaa táan uy'á, bà uru-foo kyal'à táan uy'á με. Cyeebii, yii pèene le yii nàmbaabil'e.

6

Sifeebii ná pyìibii piye cùŋkanni

¹ Pyìibii, yii yii sifeebii jwəmεeni cū yii tàanna ná Kafoon̄i jyii wuuni i, nah̄a na ye lire l'à tíi.

² Y'à jwo Kile Jwumpe Semεŋi i «Ma tun̄i ná ma nun̄i pèe*.» Kile Saliyan̄i kapyaagil'e, kabilini nin̄cyiini Kile à jwo maa jwəmεε jwo a taha li na ke, lire li jye lire.

³ Nwəmεeni u à lwó ke, lire li jye: «Mu sh̄n̄i canmpyaagii sí jyh̄a, si ntáan jin̄ke na†.»

⁴ Tiibii, yii pi ke, yii àha mpi yii pyìibii na s'a pi lùyiri karigiì pyi με, ŋka yii a pi byíi, yii raa pi yeεge yii tàanna ná Kafoon̄i jwumpe e.

Bilibii ná pi jùŋufeebii piye cùŋkanni

⁵ Bilibii, yii sàa yii jùŋufeebii jwəmεeni cū pèente fun̄ke e ná funvyinge e, yii li pyi bà yii à Kirisita jwəmεeni cū με.

⁶ Yii àha raa pi jyiŋyaga báaran̄i kanni pyi si nta ntáan pi á με, ŋka yii a u pyi mu à jwo Kirisita

† **5:31** Zhen̄zi 2.24. Lire jwəhe ku jye: «Lire kurugo n̄n̄i ná u cwon̄i sí n-wwə si mpyi shin nin̄kin, n̄n̄i ná u cwon̄i shwəh̄ŋ'á yaa u jwə mà tòro n̄n̄i ná u sifeebii wun̄i na.» * **6:2** Ekizodi 20.12

† **6:3** Ekizodi 20.12

bilii, mpiimu pi nyε na Kile nyii wuuni pyi ná funḡo niḡkin i ke.

⁷ Yii a báare pi á ná funḡcennḡ'i mu à jwo Kafoonji á yii nyε na báare, yii àha li pyi mu à jwo sùpyire kann'á yii nyε na báare mε.

⁸ Yii li cè na shin maha shin, mu na báare wà á yo, mu na báare may'á yo, Kafoonji sí n-pa sùpyire puni sâra si ntàanna ná pi kapyiinḡkii niḡcennḡkil'e.

⁹ Nùḡufeebii, yii mú pi ke, yii yii bilibii cùmu lemε ḡwə, yii àha ntanha pi na mε. Yii li cè na ḡùḡufoonji ninuḡi u nyε yii ná pire ḡùḡo na ḡiḡyini na ke, uru nyε a sùpya ḡwəḡo sùpya na mε.

Dánafeebii kàshikwənyaayi kani

¹⁰ Nyε mpe mii sí n-bâra puru na ke, puru pu nyε: yii a yii fānhe caa Kafoonji wwoḡεεge e, uru fānh'a sàa pēe. ¹¹ Yii Kile kàshikwənyaayi puni le yiye na, bà yii si mpyi si jà tayyérege niḡcennḡε wwū, si Sitaanniḡi nàḡwəhəre karigii ḡùḡo bē mε.

¹² Yii li cè, wuu ná mp̄ii pi nyε kàshige na ke, sùpyii bà mε. Nka yaayi yi nyε numpini i ná ḡùḡufente ná fānhafente ná kafente e diḡyεḡi ḡùḡo na ḡkèεḡeḡi mεε na ke, wuu ná yire yi nyε ku na.

¹³ Lire kurugo yii Kile kàshikwənyaayi puni lwó, bà yii si mpyi si jà kuru kàshige kwən canmpege e mε, lire kántugo yii begelenḡkanni niḡcenni kurugo, yii i jà a kwōro yii tayyérege e.

¹⁴ Lire e ke yii bégel'a yaha, yii i sèeḡi pyi yii seepwəge, yii i katiigii mpyiḡi pyi təonnə vāanntinḡe yii le yiye na.

¹⁵ Yyeḡinḡe ku nyε na ntaa Jwumpe Nintanmpe cye kurugo ke, yii kuru pyi mu à jwo tanhanya yii tooyi na, bà yii si mpyi si jà ḡjyére kàshige sige mε.

16 Yii dáníyaŋi pyi yii tɔnnte yabenke. Ná ur'e yii sí n-jà Sitaanniŋi nyahigii nage wogigii puni fùgo.

17 Zhwoŋi yii à ta Kile á ke, yii uru pyi yii tɔnnte nùntonke. Kile Munaani na kàshikwɔnnɔwɔni ndemu kaan ke, yii lire lwó, lire li nyε Kile jwumpe.

18 Yii a Kilepareyi shiŋi puni pyi tɛrigii puni i, Kile Munaani ntɛgeni funke e, yii i ŋkwôro lire na. Yii raa Kile náare u wuubii puni kurugo.

19 Yii a Kile náare mii á mú, bà li si mpyi tère o tère e mii à na jwɔge múgo Jwumpe Nintanmpe njwuŋi mεε na ke, si já raa pu kaŋwɔhɔni yu raa finiŋi fyagara baa mε.

20 Puru njwuŋi kurugo Kirisita à mii tiŋε, puru kurugo mii nyε yòrɔyi na naha kàsuni i. Yii a Kile náare mii á, bà mii si mpyi s'a pu yu pu jwuŋkanni na fyagara baa mε.

Jwumpe nizanmpe

21 Kyaa maha kyaa li nyε mii nùŋɔ taan, ná nde mii nyε na mpyi ke, wuu ntàannamacinmpworonji Tisike sí n-sà cyire puni jwo yii á. Kafoonji báarapyi niŋcɛnŋε u nyε u wi.

22 Mii à li yîrige li kurugo maa u tun yii á, nde li naha wuu kàmpañke na ke, yii i lire cè, u u màban le yii e.

23 Wuu Tuŋi Kile ná wuu Kafoonji Yesu Kirisita u yyeniŋke ná tàange ná dáníyaŋi kan cìnmpyibii pun'á.

24 Shin maha shin u à Kafoonji Yesu Kirisita kyaa táan uy'á sèenji na ke, Kile u jwɔ pire puni na, u u jwó le pi á!

KILE JWUMPE SEMENI JWUMPE NINTANMPE
New Testament in Senoufo, Supyire Farakala; spp

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Supyire Sénoufo (Sénoufo, Supyire)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Senoufo, Supyire

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-03-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

9c94658e-b59d-5cd7-bd2e-4e0770667d41